

Krigsvetenskap SA (15 hp) 1OP415

Författare: Nicolas Berglund	Årskull: OP 16–19
Skola: Militärhögskolan Karlberg / Försvarshögskolan	
Handledare: Johan Elg	
Examinator: Peter Thunholm	
Antal ord: 11 466	
Försvarsmaktens implementering av COIN i nutida normativa dokument	
Abstract	
<p>Since 1949, irregular conflicts have been the primary type of conflict. Although the Swedish government has found that a restructuring of focus from international operations to national defence is fundamental for Swedish security policy, the Swedish Armed Forces are still engaged in several irregular conflict arenas around the globe.</p>	
<p>By applying a theoretical framework based on counterinsurgency theory, this study ventures to explore whether this theory has been implemented in the main Swedish armed forces policy documents. The purpose of this is to facilitate an understanding for the potential strengths and weaknesses that these documents have when implementing counter insurgency in irregular conflicts.</p>	
<p>This study finds that there exists an implementation of counter insurgency theory in these policy documents as a prerequisite for Swedish operations in irregular conflicts. Furthermore, this proves a correlation between theory and policy something that may be a positive prerequisite for this kind of operations.</p>	
<p>Furthermore, this study finds that future studies in to the relevance of COIN theory in potential conflicts to come.</p>	
Nyckelord:	
Irreguljär krigföring, Counterinsurgency(COIN), Normativt dokument, Taktik, Insurgent	

Innehållsförteckning

Centrala Begrepp	3
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och Problemformulering	4
1.2 Tidigare forskning	5
1.3 Syfte och frågeställning	9
1.4 Avgränsning	9
1.5 Disposition	10
2 Teori	11
2.1 David Galula (1919–1967): Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice	12
2.2 David Kilcullen (1967-): Counterinsurgency	13
2.3 Operationalisering av teorin och sammanfattning	16
3 Metod	18
3.1 Forsningsdesign	18
3.2 Metod för datainsamling	18
3.3 Källkritiskt och forskningsetiskt förhållningssätt	19
3.4 Material	20
3.5 Analysverktyg	21
4 Undersökning	23
4.1 Militärstrategisk Doktrin 16	23
4.2 Operativ Doktrin 14	26
4.3 Arméreglemente taktik 13	28
4.4 Handbok strid mot irreguljär motståndare	32
5 Resultat	37
5.1 Resultatbeskrivning	37
5.2 Svar på frågeställning	39
6 Diskussion	40
6.1 Diskussion av undersökning	40
6.2 Förslag till vidare forskning	42
7 Litteratur och referensförteckning	43
7.1 Litteratur	43
7.2 Artiklar och övriga källor	43

Centrala Begrepp

Jag kommer i undersökningen att använda mig av ett antal begrepp vilkas tolkningar varierar. Därav definierar jag dessa begrepp.

Irreguljär krigföring “[...] krigföring, ofta mellan stater och icke statliga aktörer, eller enbart mellan ickestatliga aktörer, syftande till legitimitet och inflytande över relevanta befolkningsgrupper. Irreguljär krigföring baseras främst på indirekta och asymmetriska angrepp som undviker att konfrontera motståndarens militära styrkor. Den kan omfatta skalan från subversion, öppen gerillakrigföring till (lägre) taktiska (markstrids-) förband som använder reguljär taktik. Kampen är politisk snarare än militär och den syftar till att nöta ut motståndarens vilja, inflytande och kraft. Civila inkluderas i största möjliga utsträckning.”¹

Gerillakrigföring “[...] Militära och paramilitära operationer som genomförs i fientligt territorium av irreguljära enheter. Krigföringen karakteriseras av angrepp av numerärt små enheter på motpartens mindre skyddade delar och svaga punkter. Gerillakrigföringen karakteriseras av att terräng ej tas eller försvaras och bygger på förmåga till överraskning i tid och rum. Uppträdandet kräver över tiden stöd eller acceptans av befolkningen samt tillgång till områden för uppladdning och reorganisation. Konceptuellt utgör gerillaförbanden organisatoriskt den militära komponenten vid en motstånds- eller upprorsrörelse.”²

Counterinsurgency (COIN) – svensk översättning, ”[...]”upprorsmotverkan” här ges innebörden av de politiska, ekonomiska, civila, psykologiska, sociala, juridiska och militära åtgärder som genom en sammantagen politisk strategi vidtas för att bekämpa uppror.”³

Taktik – ”Taktik är en sammanfattande benämning på de över tiden varierande medel och metoder som används för att i varje situation nå ett bestämt syfte med striden och övrig verksamhet.”⁴

Insurgent – ”Upprorsmakare i ett inbördeskrig eller en mindre konflikt”⁵

---

¹ Försvarsmakten (2011), Militärstrategisk Doktrin (Stockholm: Högkvarteret), s. 27

² Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 1, 2013, s. 11

³ Försvarsmakten (2011), Militärstrategisk Doktrin (Stockholm: Högkvarteret), s. 28

⁴ Försvarsmakten (2013) *Arméreglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 19

⁵ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/insurgent> Hämtad 2019-04-08

1. Inledning

1.1 Bakgrund och Problemformulering

Irreguljära konflikter har varit den mest dominerande typen av krigföring sedan 1949. Inom krigsvetenskapen återfinns två kända Counterinsurgency –teoretiker David Galula och David Kilcullen. Dessa två har skrivit ett flertal böcker och publikationer om upprorsbekämpning. Två av dessa är *Counterinsurgency av David Kilcullen*⁶ och *Counterinsurgency Warfare theory and practice av David Galula*.⁷ Dessa två författarna har gjort stora avtryck inom COIN arenan och även utvecklat metoder för att motverka upprorsmännen i irreguljära konflikter. David Galulas teori är framtagen under konflikter som ägde rum under mitten på 1900-talet. David Kilcullens teorier grundar sig från mer nutida konflikter som Irak och Afghanistan. David Galulas teori om COIN är fortfarande aktuell då segment ur amerikanska COIN doktriner innefattas av denna teori. Detta gör att dessa två författare representerar COIN både ur ett historiskt och ett nutida perspektiv.

En stor del av den konceptuella utgångspunkten för försvarsförmågan är att den är kopplad till internationell förankring, vilket syftar till att försvara Sveriges suveränitet och legitima intresse. Detta uppnås genom internationella samarbeten, samverkan och gemensamma operationer.⁸ Försvarsförmågan innebär den förmåga som försvarsmakten har för att kunna möta ett väpnat angrepp mot svenskt territorium samt förmåga till insatser utomlands.

På grund av att Försvarsmakten ändrar sina inriktningar kopplat till det rådande omvärldsläget. I Försvarsbeslut 2016 till 2020 är inriktningen att Försvarsmakten skall gå från ett insatsförsvar till ett försvar med ökad nationell inriktning.⁹ Trots detta bidrar Försvarsmakten fortfarande med trupp till internationella insatser där konflikterna är av irreguljär karaktär, exempelvis Irak, Mali och Afghanistan. Konflikterna i omvärlden är många och av olika karaktär. Det är därför viktigt att de strategiska, operativa och taktiska inriktningarna i försvarsmaktens normativa dokument kan appliceras i olika typer av konflikter som dessa.

---

⁶ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010

⁷ Galula, David, *Counterinsurgency warfare: Theory and Practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006

⁸ Ibid, s. 44–48

⁹ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/forsvarspolitisk-inriktning-2016-2020/> Hämtad 2018-03-28

Således existerar ett behov av att identifiera huruvida upprorsbekämpning som en komponent av irreguljära konflikter är något som tydligt beskrivs i Försvarsmaktens normativa dokument utifrån erkända teorier om COIN.

1.2 Tidigare forskning

Det slutsatser som har identifierats är att COIN är något som över tiden behöver testas och omprövas. Teoretiker som David Galulas teori, vilken är byggd utifrån konflikter under 1950–1960 talet kan fortfarande idag vara aktuell. Medan David Kilcullen bygger sin teori om COIN på nutida slag från Irak och Afghanistan. Dock måste även dessa testas i framtida konflikter irreguljära konflikter. Uppsatsens mål är att kunna identifiera en kunskapslucka kopplat till två kända COIN- teoretikers teorier om COIN och svenska doktriner. Denna kunskapslucka bygger på hur utvecklingen av doktrinerna har hunnit transformeras till ett mer nationellt inriktat försvar som fattades i försvarsbeslut 2015. Det som skall belysas är hur ett urval av Försvarsmaktens normativa dokument, skulle kunna ha en inriktning mot irreguljära konflikter, eftersom Försvarsmakten deltar i internationella insatser i både Afghanistan, Irak och Mali där konflikterna är irreguljära. Relevansen i undersökningen ligger till grund för det försvarsbeslut som fattades 2016 där inriktningen för försvaret skall vara nationellt försvar av Sverige.

Paths to Victory: Detailed insurgency case studies är en omfattande undersökning av RAND Corporation i USA. RAND är en ideell organisation som genomför forskning och analyser. Denna undersökning genomfördes på uppdrag av Amerikanska Försvarsdepartementet. Alla rapporter som genomförs av RAND är *peer reviewed* detta i syfte att det skall innehålla en hög standard avseende forskningskvalitet och objektivitet. Undersökningen har jämfört 71 uppror världen över mellan åren 1944 och 2010, sedan har man testat tjugo olika metoder av Counterinsurgency och undersökt vilka som varit mest framgångsrika i de olika konflikterna. Nu kommer ett urval av det resultat som undersökningen har kommit fram till att presenteras:

Artikelns rekommendationer för att vinna över insurgenter är följande. Tillse att insurgenterna inte har möjlighet att strida som en reguljär motståndare, tillse att dom måste strida som en guerilla. Identifiera vart ifrån insurgenterna får sitt stöd och försök att minimera möjligheten för detta stöd. Ta reda på hur lokalbefolkningen ser på insurgenterna.¹⁰

---

¹⁰ Paul, Christopher m.fl. (2013), *Paths to Victory: Detailed Insurgency Case Studies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation) s. XXIX

Artikelns rekommendationer för att hjälpa andra slåss mot insurgenter är följande. När man sätter upp utländska säkerhetsstyrkor som skall arbeta i konflikten skall man fokusera både på kvalitet och kvantitet, men tillse att kvaliteten är den som genomsyrar uppdraget. Hjälpa den sittande regeringen att återfå sin legitimitet hos lokalbefolkningen. Undvik att skapa olika incitament eller beroenden hos den nuvarande regeringen.¹¹

Artikelns rekommendationer för COIN-doktriner och teorier är följande. Undvik strategiska diskussioner som fokuserar på en befolkningscentrerad inriktning mot insurgent-centrerad dikotomi och lägg till nyansen genom att specificera spektrum för mål. Upprorsmakarnas stöd gentemot försörjarnas och åtgärder minskande motiv mot kinetisk dimension och med målet att uppnå balans. Tillse att revidera befintligt COIN-doktrin och förstärk det grundläggande principerna samt inkludera nyckelobservationer som gjorts i denna (RAND-rapport).¹²

Utifrån denna artikel identifieras ett antal rekommendationer för hur COIN kan uppnås på strategiska, operativa och taktiska nivåer. Det som blir intressant för denna uppsats är hur COIN kopplat till doktriner skall ses och hur man utvecklar detta. Utifrån artikeln identifieras en lucka i hur COIN skall nyttjas i doktriner där irreguljära konflikter inte är huvudfokus.

Paths to Victory: Lessons from modern insurgencies är en fortsättning på RAND-rapporten ”Paths to Victory: Detailed insurgency case studies”. Denna rapport tar upp liknande slutsatser om COIN som den tidigare. Dock går denna rapport mer in på djupet när det kommer till faktorer som identifierats i ”Paths to Victory: Detailed insurgency case studies”. Denna artikel är av intresse för dem som skall undersöka COIN kopplat till konflikter eller doktriner.¹³ Utifrån denna artikel beskrivs rekommendationerna för hur COIN skall lyckas ungefär på samma sätt som i den tidigare. Dock beskrivs COIN-koncepten på en djupare nivå och bidrar till att förståelsen blir mer fundamental. I denna artikel rekommenderas hur doktriner och teorier kopplat till COIN skall utformas. Rapporten visar på att fokus bör balanseras mellan insurgenter och befolkning.

---

¹¹ Paul, Christopher m.fl. (2013), *Paths to Victory: Detailed Insurgency Case Studies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation) s. XXIX - XXX

¹² Ibid, sammanfattning. Sid. XXIX - XXX

¹³ Paul et al. (2013), *Paths to Victory: Lessons from modern insurgencies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation), s. iii-iv

Detta på grund av att det är antingen eller i frågan om vilka man bör fokusera på. Forskningen i rapporten visar på att balans och tydlighet när målen skall specificeras oftare ledde till att upprorsmotverkaren gick vinnande ur konflikten.¹⁴

Thomas Rid & Thomas Keaney har en varierande erfarenhet kring ämnet COIN. Det diskuterar och analyserar hur dagens Försvarsmakter skall nyttja COIN. De utgår ifrån ett antal doktriner ifrån olika länder exempelvis USA och Frankrike. Dessa doktriner jämförs och diskuteras och författarna påpekar vilka teoretiker inom COIN som influerat de olika doktrinerna. Författarna påvisar också vilka brister som doktrinerna har kopplat till dagens forskningsläge. Utmaningar påvisas framförallt kopplat till framtiden, författarna lägger även fram förslag hur COIN kan nyttjas i framtida konflikter.¹⁵

I boken *Counterinsurgency warfare: theory and practice* presenterar David Galula sin teori om hur counterinsurgency skall nyttjas i irreguljära konflikter. Författaren presenterar hur counterinsurgency skall nyttjas och hur man omvandlar strategin till taktik. Den enligt författaren viktigaste slutsatsen som observerats är att i alla konflikter är det vitalt att återskapa ett politiskt maskineri för lokalbefolkningen.¹⁶

David Galula presenterar i sina kapitel både hur counterinsurgency skall nyttjas som strategi och taktik men även hur insurgency skall förstås och hur det nyttjas. Detta gör att läsaren får en mer grundläggande förståelse för båda begreppen vilket i slutändan leder till att David Galulas teori om counterinsurgency blir enklare att förstå. De styrkor som observerats utifrån David Galulas bok är att operationaliseringen av teorin om counterinsurgency blir tydlig. Då den operationaliseras fram genom de olika stegen från en strategi ner till ett taktiskt handlande.

Det blir också tydligt när strategin om insurgency presenteras vilket gör det enklare för författaren att få en förståelse för teorin om counterinsurgency.

---

¹⁴ Paul et al. (2013), *Paths to Victory: Lessons from modern insurgencies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation), s. 190

¹⁵ Rid, Thomas & Keaney, Thomas (2010), *Understanding Counterinsurgency: Doctrine, operations and challenges* (NY.: Routledge). Abstract

¹⁶ Galula, David, *Counterinsurgency warfare: theory and practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006[1964] s. 95

De svagheter som kan identifieras är att detta också blir mycket subjektiva uppfattningar från David Galula, dock anses inte detta som ett problem då teorin om counterinsurgency är väl beprövad i både historiska och nutida irreguljära konflikter.

I boken *Counterinsurgency* presenterar David Kilcullen hur man skall förstå dagens konflikter och hur de flesta av dessa konflikter innehar en irreguljär karaktär. Författaren väljer att ta med en del av tidigare skrivna artiklar som han själv producerat, men även nya tankar som han skrivit under sina uppdrag ibland annat Afghanistan och Irak.¹⁷

David Kilcullen väljer att presentera olika artiklar och genom dessa artiklar tas slutsatser fram som presenteras efterhand i boken. Genom att presentera på detta sätt fylls det rådande kunskapsluckor som existerar inom ämnet upp efterhand man läser boken. Författaren har en god trovärdighet då hans egna tankar har testats i praktiken och på så sätt har författaren kunnat komma fram till sina slutsatser.

David Kilcullen vill genom dessa mindre artiklar som utgör den större delen av empirin i boken, operationalisera ett verktyg för hur teorin om counterinsurgency skall kunna nyttjas vid framtida konflikter, samt hur stater och dess försvarsmakter skall kunna analysera konflikterna utifrån denna modell.¹⁸

De styrkor som kan identifieras i denna text är att författaren väljer att nyttja sig av tidigare artiklar samt ny empiri för att kunna operationalisera fram de slutsatser som görs i boken. Författaren är även tydlig med att viss empiri som presenteras är egna erfarenheter som han kommit fram till när han arbetat med counterinsurgency i olika konflikter. De svagheter som kan identifieras är att mycket av det som tas upp är författarens subjektiva uppfattning vilket kan göra det svårare när texten skall analyseras.

Både Galula och Kilcullen presenterar teorier om hur counterinsurgency skall nyttjas inom konflikter och på plats där konflikten utspelar sig. Dock saknas en tydlig bild av hur man kan se huruvida counterinsurgency teorin finns med i ett lands försvarsmakts normativa dokument. Ett tydligt analysverktyg är en möjlig lösning på ett sådant problem. Utifrån dessa artiklar och böcker om counterinsurgency kan slutsatsen dras om huruvida det har en hög relevans för olika handlingsalternativ för försvarsmakter i irreguljära konflikter. Dock saknas en teoretisk anknytning till försvarsmakters normativa dokument.

---

¹⁷ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. 1

¹⁸ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. s.227

Ett analysverktyg för att kunna identifiera om exempelvis en handbok om en irreguljär motståndare har en teoretisk förankring hade gjort det möjligt att undersöka hur en försvarsmakts förmåga till COIN utefter beprövade metoder till upprorsbekämpning kan återfinnas i dess normativa dokument.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att identifiera hur försvarsmaktens inriktning av handlingsalternativ för att lösa irreguljära konflikter kan förklaras genom Militärstrategisk doktrin 16, Operativ doktrin 14, Armé reglemente 13 och Handbok strid mot irreguljär motståndare. Dessa skall granskas för att kunna identifiera om det finns en teoretisk förankring i dokumenten kopplat till *Counterinsurgency Warfare Theory and Practice* av David Galula och *Counterinsurgency* av David Kilcullen. I dessa två verk presenterar författarnas teorier om hur upprorsmotverkan i irreguljära konflikter lyckas. Detta genomförs i syfte att säkerställa att dokumentens taktiska inriktningar kan nyttjas i en irreguljär konflikt, exempelvis Mali där 250 svenska soldater och officerare idag befinner sig. De taktiska inriktningarna innebär uppträdanet på plats i konflikten.

Frågeställningen blir således:

Hur har metoder för upprorsmotverkan i irreguljära konflikter integrerats i Försvarsmaktens normativa dokument utifrån Galula och Kilcullens teorier om COIN?

1.4 Avgränsning

För att en undersökning av implementeringen av COIN i Försvarsmaktsdokument skall möjliggöras krävs teoretiska och empiriska avgränsningar. Inledningsvis krävs empiriska avgränsningar då en studie av hela Försvarsmaktens dokument är av för stor dimension för denna studiens omfattning både i tid och rum. Undersökningen avgränsas således till att endast studerar försvarsmaktens nutida normativa dokument och således inte praktisk implementering i olika fall. Dessa dokument är avgränsade till Militär strategisk doktrin 16, Operativ doktrin 14, Arméreglemente taktik 13 och Handbok strid mot irreguljär motståndare då dessa utgör det huvudsakliga underlaget för Försvarsmaktens tillvägagångssätt i irreguljära konflikter idag. Undersökning avgränsas vidare till att studera markstridsarenan inom detta då en studie av alla stridskrafter hade varit alltför omfattande.

Vidare krävs avgränsningar beträffande teori. COIN-teori är ett brett och undersökt område. Således avgränsas denna studie till de två huvudsakliga teoretikerna Galula och Kilcullen då dessa utgör fundament inom COIN-teori.

1.5 Disposition

I kapitel 2. Teori, presenteras David Galula och David Kilcullens teorier om COIN och sedan genomförs en operationalisering utifrån framgångsfaktorer som identifierats inom de båda teorierna. Slutligen presenteras de fyra indikatorerna som kommer att nyttjas i analysen av det urval av Försvarsmaktens normativa dokument.

I kapitel 3. Metod, presenteras vilken metod som kommer att nyttjas för att kunna besvara frågeställningen. Därefter presenteras en kortare redogörelse för hur analysen kommer att genomföras och vilka respektive kategorier som nyttjas i analystabellen. Slutligen presenteras analystabellen som kommer att presentera svaret på analysen för respektive dokument.

I kapitel 4. Analys, presenteras en sammanställning av respektive dokument som utgör empiri för undersökningen.

I kapitel 5. Resultat, besvaras frågeställningen genom analystabellens sammanställning för respektive dokument.

I kapitel 6. Diskussion, redogörs en diskussion för undersökningens resultat, slutligen presenteras förslag för vidare forskning.

2 Teori

Teorin som nyttjas utgår från David Galula och David Kilcullen COIN-teorier. Författarna utgör fundament inom utvecklingen av COIN-teorier samt har även bidragit till implementeringen av COIN-metoder i olika nationers militära doktriner och handböcker.

Galula och Kilcullen skiljer sig från varandra då det skrev sina verk under olika sekel. Galula författade teorin under 1960-talet, då han tjänstgjorde för den franska armén i Algeriet. Teori är därför framtagen i en kontext där kolonialkrig och revolutioner utgjorde det flesta konflikterna i världen. Kilcullen har däremot tagit fram sin COIN-teori baserat på konflikterna i Irak och Afghanistan, vilka fortfarande är aktuella idag. Kilcullen har även personligen tjänstgjort som befälhavare i både Irak och Afghanistan under 2000-talet samt som militär rådgivare åt NATO och USA.¹⁹ Galula utgår likaså från ett franskt perspektiv medan Kilcullen utgår från ett australiensiskt. Galula bidrar därmed med det historiska COIN perspektivet medan Kilcullen bidrar med ett nutida perspektiv. De bidrar även med olika nationella perspektiv.

Under 2000-talet var COIN ett högaktuellt ämne i och med konflikterna i Afghanistan och Irak. Här bidrog Galulas teori till kunskap och influerade därmed flertalet COIN-doktriner världen över. Galula har även varit med och influerat den franska COIN-doktrinen bl.a. med sitt verk *Counterinsurgency warfare, Theory and Practice*.²⁰ Galulas tankar återfinns likaså i USA:s COIN doktrin *FM 3–24 Counterinsurgency* samt *FM 3–24.2 Tactics in Counterinsurgency*.²¹ Galulas teori har också valts därför att den inkluderar det taktiska tänkandet kring COIN vilket denna uppsats kommer undersöka.

Även om Galulas teori kan anses som något föråldrad så har COIN fått en allt större roll under konflikterna i Irak och Afghanistan. Galulas teori bidrog där med en del av grunden för amerikanska nutida COIN doktriner. Genom att nyttja författarna kan både ett historiskt och ett nutida perspektiv nyttjas vilket stärker uppsatsens relevans.

---

¹⁹ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. Baksidan

²⁰ Galula, David, *Counterinsurgency warfare: Theory and Practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006[1964]

²¹ Rid, Thomas & Keaney, Thomas (2010), *Understanding Counterinsurgency: Doctrine, operations and challenges* (NY.: Routledge), s. 16, 61; US Army (2009) *FM 3-24.2 Tactics In Counterinsurgency* (Washington, DC.: Headquarters Department Of The Army), s. References-3

2.1 David Galula (1919–1967): *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice*

David Galula tjänstgjorde som officer i den franska Armén under större delen av sitt vuxna liv. Han deltog i flera konflikter och krig, från andra världskriget till konflikter i Grekland, Kina, Indokina och Algeriet.²² Det som utgör grunden i Galulas teori är främst erfarenheterna från slagen i Algeriet. Galula belyser ett flertal olika framgångsfaktorer som är utgör grunden för att lyckas med COIN-operationer. En av dessa är kontroll av lokalbefolkningen. Genom att få lokalbefolkningen stöd kan dessa bidra till att kunna neutralisera insurgenterna på ett effektivt sätt.

Kontroll av lokalbefolkningen sker bl.a. genom att registrering, varvid upprorsmotverkare enklare kan identifieras och kopplas till vilka familjer dessa tillhör i området. Genom registreringen kan familjen sedan spåra och undersökas kopplat till vilka som kan tänkas kunna ge stöd till insurgenterna. Med exempelvis utgångsförbud och id-kortstvång kan därefter upprorsmotverkaren sedan identifiera vilka som tillhör lokalbefolkningen och vilka som skulle kunna tillhöra insurgenterna. Detta medför att det blir enklare att gripa de individer som väljer att inte följa dessa regler.²³

En annan framgångsfaktor som Galula belyser är hur enheter skall utformas. Enheternas uppgifter kan variera från att endast nedkämpa insurgenter till att tillfånga ta dem. Enheterna skall vara mobila och kunna genomföra både rensning- och sökoperationer.²⁴ Efter att operationerna har genomförts skall det grupperas ut statiska enheter i området med uppgiften att skydda och bevaka. I området kommer olika sektorer att skapas vilka behöver skyddas och bevakas. När enheterna är utplacerade skall dessa påbörja arbetet med att skydda lokalbefolkningen samt genomföra kontroller för att enklare kunna identifiera insurgenter.

Målet med de statiska enheterna är att i slutändan vinna lokalbefolkningens förtroende, vilket skapas genom att bidra med säkerhet och skydd.²⁵ Det är viktigt att dessa enheter placeras ut på strategiska platser, exempel vid byar och samhällen där människor uppehåller sig. Storleken på enheterna kan variera beroende på vilken uppgift som skall lösas och hur stor yta som skall täckas.

---

²² Galula, David, *Counterinsurgency warfare: Theory and Practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006[1964] s. Baksidan

²³ Ibid, s. 81–83

²⁴ Ibid, s. 76–77

²⁵ Ibid, s. 77–78

Huvuduppgiften för enheterna är att bygga upp ett samarbete med lokalbefolkningen, medan det mobila enheterna skall genomföra operationer för att kunna neutralisera insurgenterna.²⁶ När de statiska enheterna inhämtat underrättelser kan större militära operationer påbörjas genomföras i syfte att få bort insurgenterna helt från området.²⁷

En annan framgångsfaktor som Galula identifierade är psykologiska operationer (PsyOps). PsyOps är en avgörande framgångsfaktor vid operationer och det är viktigt att PsyOps-enheter samarbetar med det förband som genomför operationen.²⁸ PsyOps kan genomföras både mot insurgenter och lokalbefolkningen. Psykologiska operationer som inriktas mot insurgenterna skapar en ovisshet inom den egna organisationen. Operationerna syftar även till att få insurgenterna att söka strid med upprorsmotverkaren i syfte att skapa en möjlighet för upprorsmotverkaren att neutralisera insurgenterna. Det slutgiltiga målet är att få insurgenterna att vilja ge upp och då erbjuda amnesti.²⁹

PsyOps som genomförs mot lokalbefolkningen är utformade för att skapa en misstro till insurgenterna i området. Operationerna syftar till att skapa en större trovärdighet hos upprorsmotverkaren. Det är dock viktigt att inte skapa en misstro i ett för tidigt sked i COIN-operationen då detta kan leda till att insurgenterna bestraffar lokalbefolkningen.

Till en början skapas en passivitet hos lokalbefolkningen som inriktas mot både upprorsmotverkaren och lokalbefolkningen. Efter ett tag kan operationerna börja inriktas mot att få lokalbefolkningen att bli positivt inställda gentemot upprorsmotverkaren.³⁰

2.2 David Kilcullen (1967-): *Counterinsurgency*

David Kilcullen är en f.d. australiensisk överstelöjtnant som tjänstgjort i både Afghanistan och Irak samt en antal andra krigsdrabbade områden världen över. Kilcullen var rådgivare inom COIN åt de amerikanska Generalerna David Petraeus och Stanley McChrystal i Afghanistan.³¹

---

²⁶ Galula, David, *Counterinsurgency warfare: Theory and Practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006[1964] s. 78–79

²⁷ Ibid, s. 93–94

²⁸ Ibid, s. 77–79

²⁹ Ibid, s. 86,94

³⁰ Ibid, s. 93–94

³¹ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. Baksidan

I boken *Counterinsurgency* presenterar Kilcullen flertalet artiklar som är inriktade mot kompaninivå. Han konstaterar att underrättelseförmågan på kompaninivå är av stor vikt för att kunna lyckas med COIN-operationer.³² Kilcullen föreslår att enheterna inom kompaniet skall göras lättare, i syfte att kunna bli mer rörliga på slagfältet. I COIN-operationer är det plutoncheferna och gruppcheferna som gör det tyngsta jobbet. Detta innebär att cheferna måste ha en hög utbildningsståndpunkt och en god förståelse för hur insurgenterna i området verkar. Därför är det viktigt att utbildning inriktas mot pluton och grupp och inte kompani under utbildningen inför insatsen.³³

Efter att förbandet genomfört utbildning inför en insats och kommit på plats i ett insatsområde är det viktigt att i ett tidigt skede visa närvaro. Fokus skall inriktas på det område där flest människor uppehåller sig.³⁴ I dessa områden skall kompaniet grupperas och genomföra patruller i syfte att skapa kontakt med lokalbefolkningen i ett så tidigt skede av insatsen som möjligt. Kilcullen kallar patrullerna avskräckningspatruller vars uppgift är att under dagtid jobba med humanitär hjälp och på nätterna uppsöka insurgenterna.³⁵ Syftet med patrullerna är att störa insurgenternas verksamhet i området samt att bygga ett förtroende hos lokalbefolkningen. Cirka två tredjedelar av kompaniets resurser bör genomföra patruller över tiden, speciellt i ett inledande skedet av en insats.³⁶

När förbandet kommit på plats och rutiner har börjat formas, bör kompaniets kontakt med lokalbefolkningen öka. Ett sätt att främja kontakten är att börja utveckla nätverk i byarna i operationsområdet. Tillit till upprorsmotverkaren är av stor vikt och kan utvecklas genom att erbjuda lokalbefolkningen skydd mot insurgenterna. Ett uttryck som nämns är *Hearts and Minds*, *Hearts* innebär att stödja lokalbefolkningen. *Minds* innebär att övertyga lokalbefolkningen att skyddet för dem och att hjälpa upprorsmotverkaren är deras bästa chans för en tryggare vardag.³⁷ Det är viktigt att det nätverk som etableras med lokalbefolkningen upprätthålls. Syftet är att skapa starkare band mellan lokalbefolkningen och upprorsmotverkaren.

Det kan innebära att insurgenternas inflytande i området kan nedgå. Insurgenterna kan i detta skede känna sig pressade och således försöka genomföra attacker mot upprorsmotverkaren.

---

³² Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. 30–31

³³ Ibid, s. 31–32

³⁴ Ibid, s. 36

³⁵ Ibid, s. 38–39

³⁶ Ibid, s. 39

³⁷ Ibid, s. 37

Konsekvenser att det blir enklare för upprorsmotverkaren att ta initiativet i framförallt striderna som sker mot insurgenterna.³⁸

I de strider som sker mot insurgenterna skall fokus inte ligga på att försöka attackera insurgenterna, utan istället försöka locka fram och låta dem göra misstagen. Inledningsvis skall detta ske i områden där insurgenterna saknar inflyttande. Genom ett nätverk som etablerats kan upprorsmotverkaren identifiera vilka byar som insurgenterna har inflyttande i och därefter lägga fokus på dessa.³⁹ Det är när insurgenterna inte längre känner att de har inflyttande hos lokalbefolkningen som dessa kan bli desperata och därav sårbara.

När offensiva operationer genomförs mot insurgenterna bör dessa inte i första hand syfta till att nedkämpa insurgenterna, utan istället påverka deras strategi på ett sådant sätt att de tillslut väljer att ge upp. Operationerna som genomförs bör ha ett defensivt karaktär vilket innebär att våld bör nyttjas i en så liten utsträckning som möjligt.⁴⁰ Kilcullen menar på att det viktigaste är att upprorsmotverkaren bibehåller initiativet gentemot insurgenterna. Strider skall genomföras först då insurgenterna är i vägen för upprorsmotverkaren.⁴¹

Kilcullen har även studerat tidigare irreguljära konflikter. I sin fallstudie om konflikten i västra Java i Indonesien mellan 1950–1962 identifieras vikten av psykologiska operationer och kontrollen av lokalbefolkningen.⁴² Under konflikten hade Indonesien stora problem med att få kontroll över situationen i västra Java. 1959 nyttjades dock en ny metod för upprorsbekämpning, vilken benämndes P4K (planing for guidance for perfecting peace and security).⁴³ Metoden uppmanar upprorsmotverkaren att dela in det geografiska konfliktområdet i olika områdesgrupper. Tillvägagångssättet innebar i sin tur att den indonesiska statsmakten kunde identifiera vilka åtgärder som behövde vidtas i respektive område. I ett område där upprorsmotverkaren hade kontroll kunde denne fokusera på humanitär hjälp. I ett mindre kontrollerat område kunde upprorsmotverkaren fokusera på psykologiska operationer i syfte att få lokalbefolkningen att tappa förtroende till insurgenterna.⁴⁴

---

³⁸ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. 37–38

³⁹ Ibid s. 37–39

⁴⁰ Ibid, s. 45

⁴¹ Ibid, s. 48–49

⁴² Ibid, s. 87

⁴³ Ibid, s. 90

⁴⁴ Ibid, s. 90–91

P4K blev lyckad och med tiden utvecklades även något som kom att kallas sökoperationer. Sökoperationer innebar att upprorsmotverkaren stängde in insurgenterna i ett visst område tillsammans med lokalbefolkningen, vilket gjorde att denne kunde få kontroll över större områden genom att nyttja mindre resurser. För att insurgenterna skulle kunna ta sig ut från detta område behövde de nedkämpa delar ur lokalbefolkningen vilket i så fall hade lett till att de tappade förtroendet till lokalbefolkningen.⁴⁵

2.3 Operationalisering av teorin och sammanfattning

Inledningsvis kommer en sammanfattning att presenteras av både Galulas och Kilcullens framgångsfaktorer för en lyckad COIN-operation. Därefter kommer dessa att operationaliseras till fyra indikatorer som utgör navet i teorin och som kommer att prövas mot försvarsmaktens normativa dokument.

Lokalbefolkningen är något som båda teoretikerna anser är nyckeln till en framgångsrik COIN-operation. För att kunna vinna lokalbefolkningens förtroende krävs det kontroll samt upprättande av nätverk inom byarna inom ett område. Det är därför viktigt att i planeringsskede inför en insats tillse att upprätta baser på geografiskt strategiska platser. Dvs. där den största delen av lokalbefolkningen uppehåller sig.

Upprorsmotverkarens uppgifter måste både vara att bistå lokalbefolkningen med humanitär hjälp samt att tillse att insurgenterna i området förlorar inflyttande och slutligen ger upp. För att kunna uppnå detta är det fördelaktigt om upprorsmotverkaren fördelar sitt förband i olika enheter, statiska- och rörliga enheter.

Operationerna som genomförs mot insurgenterna bör inte fokusera på att nedkämpa dessa utan snarare att reducera förtroendet hos lokalbefolkning i regionen. Det handlar om att tillse att insurgenterna i slutändan inte har något annat alternativ än att kapitulera.

Det psykologiska operation skall genomföras med syfte att vinna lokalbefolkningens förtroende. Inledningsvis måste försiktighet iakttas då en aggressiv approach kan skapa misstro hos lokalbefolkningen. När lokalbefolkningens förtroende är vunnet bör de psykologiska operationerna inriktas mot insurgenterna och tillse att de tappar initiativet och slutligen vill ge upp eller lämna området.

---

⁴⁵ Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010 s. 92–93

Både Galula och Kilcullen menar att COIN-operationer skall vara mer befolkningscentrerade än den konventionella krigföringen.

Dock måste det finnas offensiva metoder och taktiska tillvägagångssätt för att kunna bekämpa insurgenterna. De offensiva operationer som genomförs bör variera både vad beträffar storlek på enheterna samt syftet med uppgifterna som skall lösas. Det är viktigt att plutonchefer och gruppchefer har en god initiativförmåga och är väl insatta i konflikten då dessa utgör det viktigaste aktörerna i COIN-insats. Syftet med de offensiva operationerna mot insurgenterna blir således att neutralisera, tillfångata samt minska deras inflyttande hos lokalbefolkningen.

Underrättelseförmågan hos upprorsmotverkarna är av stor vikt för att kunna lyckas med COIN-operationen. Det finns oftast knapphändig information om insurgenternas identiteter och geografiska positioner. Därav är det viktigt att i ett tidigt skede av insatsen vinna lokalbefolkningens förtroende då de oftast har information om insurgenterna. På kompaninivå bör det finnas personal med särskild kompetens kopplat till underrättelser.

Utifrån Galulas och Kilcullens teorier har följande indikatorer och kriterier identifierats:

- Indikator: *Lokalbefolkningens förtroende*
Kriterier: Närvaro, bistånd och kontroll av lokalbefolkningen
- Indikator: *Offensiva operationer*
Kriterier: Användning, anpassning och utförandet av offensiva operationer
- Indikatorer: *Psykologiska operationer*
Kriterier: Riktade mot lokalbefolkningen och mot insurgenterna
- Indikatorer: *Underrättelseförmåga*
Kriterier: Utbildad egen personal, upprätta nätverk, identifiera insurgenterna och identifiera insurgenternas geografiska positioner)

3 Metod

3.1 Forsningsdesign

David Galulas och David Kilcullens verk kommer granskas utifrån direkta framställningar och texternas ståndpunkter kring taktik, i detta fall specifikt kopplat till markarenan. Om verken inte nämner dessa kommer istället operationer inom COIN att granskas och även här med fokus på taktik inom markarenan. Detta görs i syfte att kunna identifiera och framhäva delar ur verken, specifikt beskrivningar om operationer med fokus på taktik inom markarenan. Sedan kommer ett antal indikatorer att lyftas ut från sammanfattningen av båda verken. Dessa indikatorer blir tydliga ståndpunkter och kommer att nyttjas för att kunna genomföra analysen av de material som utgör uppsatsens empiri. En operationalisering av teorierna kommer att genomföras och sedan kommer specifika indikatorer att tas ut och i sin tur jämföras mot dokumenten. Det som specifikt kommer att undersökas i dokumenten är framställningar och ståndpunkter kring COIN utifrån marktaktik.

3.2 Metod för datainsamling

Den metod som kommer nyttjas är en kvalitativ textanalys, där urvalet av normativa dokument kommer att undersökas. Textanalysen kommer både ha praktiska och teoretiska avsikter. Teoretiska för utveckling av tolkningar och perspektiv. Praktiska för att kunna ge ordning och översikt i datamaterialet.⁴⁶ Deduktiva ansatsen bidrar till en avledning från det mer generella till det konkreta där teorier prövas med empiriska data.⁴⁷ Empiriska data utgörs i detta fall av *Militärstrategisk doktrin 16, Armé reglemente 14, Operativdoktrin 14* och *Handbok Strid mot irreguljär motståndare*.

Den kvalitativa metoden valdes eftersom det som skall undersökas är längre texter som måste analyseras och tolkas.⁴⁸ En kvalitativ ansats till skillnad från en kvantitativ ansats ger författaren en större grad av flexibilitet då ett krav för ett omfattande förarbete inte existerar för undersökningen.

Samt att det ges en möjlighet att styra arbetet i den riktning som är lämplig över tiden, ifall förhållanden upptäcktes som inte identifierats tidigare i arbetet.⁴⁹

---

⁴⁶ Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003. s. 72

⁴⁷ Ibid s.35

⁴⁸ Ibid s.69

⁴⁹ Ibid s. 71

En annan metod som hade varit passande för denna uppsats är kvalitativa intervjuer. Det hade varit intressant att intervjua författarna till de doktriner, reglemente och handbok som nyttjas som empiri i uppsatsen. Det som hade blivit ett problem med denna metod hade varit den källkritiska natur som ligger när författarna skall ge sin subjektiva bild av sina åsikter som kan ändras med tiden.⁵⁰ Det jag vill undersöka skall vara texten som står i de försvarsmakts normativa dokument som valts och då ser jag detta som ett hinder för att kunna analysera det textmässiga ståndpunkter som finns med i dokumenten.

3.3 Källkritiskt och forskningsetiskt förhållningssätt

Uppsatsen kommer att utgå från fyra källkritiska kriterier behandlas, dessa är tidssambandskriterier, äkthetskriteriet, beroendekriteriet och tendenskriteriet.⁵¹ Empirin för uppsatsen utgörs av Försvarsmakts normativa dokument publicerade 2013–2016. Detta gör att tidssambandskriteriet inte blir något problem för uppsatsen kopplat till dessa dokument. Äkthetskriteriet är också något som uppfylls då samtliga dokument är utgivna och fastställda av Försvarsmakten.

Uppsatsen kommer inte att beröra eller påverka individer därför görs forskarens snarare än forskningsetiska överväganden. Det vill säga hur jag som forskare förhåller mig till undersökningen. Jag har förhållit mig till de forskarens principerna objektivitet och pålitlighet i syfte att säkerställa ärlighet och transparens i undersökningen. Detta uppnås genom att tydligt motivera val av material och teori. Det finns en risk att undersökningen blir beroende av författaren vilket har tagits i beaktande.

---

⁵⁰ Esaiasson, Peter, *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5 uppl. S. 294–295

⁵¹ Thurén, Torsten, *Källkritik*, 3. rev. och omarb. uppl, Liber, Stockholm, 2013

3.4 Material

Det material jag använder är *Militärstrategisk doktrin 16*. Denna skall vara den övergripande inriktningen för Försvarsmakten och dess uppgift är att utgöra grunden för övriga doktriner samt grunden för beslutsfattande inom Försvarsmakten.⁵²

Operativdoktrin 14, Doktrinen syftar till att styra och sätta mål för försvarsmaktens operativa och taktiska verksamhet.⁵³ Således syftar doktrinen till att närma sig den operativa och taktiska nivån jämfört med *Militärstrategisk doktrin 16* som fokuserar på den strategiska.

Armé reglemente 13, Detta är det övergripande reglemente som skall utgöra grunden för hur taktik skall implementeras inom Armén.⁵⁴ Reglementet utgår ifrån *Militärstrategisk doktrin 16* och *Operativ doktrin 14*.

Handbok Strid mot irreguljär motståndare, beskriver det militära uppträdandet, medel och metoder i insatsmiljöer där våra markstridsförband möter en irreguljär motståndare som tillämpar irreguljär-, asymmetrisk-, okonventionell-, hybrid- och eller gerillakrigföring.⁵⁵ Handboken kan ses som ett komplement till övriga reglementen och doktriner.

Dessa fyra dokument har valts då de täcker hela spektrumet, från strategisknivå, till operativnivå ner till taktisknivå. Detta ger uppsatsen en större validitet eftersom försvarsmaktens styrningar om taktik inom upprorsbekämpning skall undersökas. Då behövs det empiri som säkerställer att den taktiska nivån innefattas.

---

⁵² Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin – MSD16*: Försvarsmakten, Stockholm, 2016, s. Förord

⁵³ Försvarsmakten (2014) *Operativ Doktrin* (Stockholm: Högkvarteret), s 5

⁵⁴ Försvarsmakten (2013) *Armé reglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 9

⁵⁵ Försvarsmakten, *Handbok Strid mot irreguljär motståndare – H SMIM*, 2013 s. 8

3.5 Analysverktyg

I syfte att kunna skapa en forskningsbar fråga kommer ett analyschema skapas. Detta analyschema skall sedan nyttjas för att sätta in det framtagna framgångsfaktorena ur teorierna. Dessa framgångsfaktorer blir i detta fall indikatorer för undersökningen.

Indikatorerna kommer sedan att prövas genom att de presenteras utifrån fem olika kategorier av överensstämmelse, detta i syfte att kunna identifiera hur väl de stämmer överens med teorin. Dessa fem kategorier presenteras nedan:

Överensstämmer

Indikatorn behandlas helt, eller till större del av teorin. Begrepp och innebörden av dessa är i enlighet med teorin.

Överensstämmer företrädesvis

Indikatorn behandlas nästan helt enligt teorin samt att ett antal begrepp återfinns och likheter kan identifieras avseende innebörden enligt teorin.

Överensstämmer bristfälligt

Indikatorn behandlas, dock ej till större del i enlighet med teorin, enstaka begrepp återfinns och innebörden av dessa kan vara avvikande från teorin.

Överensstämmer Ej

Indikatorn behandlas dock stämmer inte innebörden överens med teorin

Avhandlas ej

Indikatorn behandlas ej

Syftet med undersökningen är att genomföra en kvalitativ textanalys. Detta innebär att fokus inte kommer vara att mäta hur ofta ett begrepp nämns och utifrån det göra en bedömning av texterna. Kategorierna är lämpade att nyttja som verktyg för att kunna mäta hur ett urval av försvarsmakten normativa dokument stämmer överens med teorin. Syftet blir således inte att avgöra om dokumenten är bra eller dåliga utan endast avgöra hur dessa tillgodogör teorin. De fem kategorierna kommer att skapa goda möjligheter för att kunna beskriva indikatorernas förekomst i den valda empirin.

Analysen syftar till att genom indikatorerna med hjälp av kategorierna identifiera hur väl dessa dokument stämmer överens med teorin. Analysverktyget kommer att prövas mot varje enskilt försvarsmakts normativt dokument. Varje dokument kommer att ställas mot det fyra indikatorerna och därefter kommer en kortare redovisning för varje enskild indikator att redovisas. Slutligen görs en sammanfattning av respektive dokument och då tilldelas också en total bedömning utifrån resultatet av det fyra indikatorerna. Resultatet av varje dokument kommer att redovisas i sammanfattningen och ett analyschema kommer presenteras för respektive dokument. Detta resultat ligger även till grund för att kunna besvara frågeställningen vilket kommer presenteras i resultatbeskrivningen.

Analyschemat ser ut enligt följande:

Kategori	Överensstämmer	Överensstämmer företrädesvis	Överensstämmer Bristfälligt	Överensstämmer Ej	Avhandlas Ej
Indikatorer					
Lokalbefolkningens Förtroende					
Offensiva Operationer					
Psykologiska Operationer					
Underrättelse- förmåga					

Figur 1: Analyschema

4 Undersökning

Nedan kommer ett urval av försvarsmaktens normativa dokument att undersökas genom det analyschema som presenterades i metodkapitlet. Undersökningen kommer ske med början på *Militärstrategisk doktrin 16, Operativ doktrin 14, Armé reglemente 13* och till sist *Handbok strid mot irreguljär motståndare*. Resultatet kommer presenteras i ett analyschema i slutet av varje undersökning för att sedan beskrivas i nästa kapitel. Varje verk kommer att analyseras utifrån de fyra indikatorerna som presenterades i teorikapitlet.

4.1 Militärstrategisk Doktrin 16

Lokalbefolkningens förtroende

Beskrivningar om befolkning och lokalbefolkning återfinns i flera kapitel i dokumentet. Redan i förordet står det att försvarsmaktens uppträdande och attityd skall bygga på vår trovärdighet gentemot befolkningen i Sverige och hos andra aktörer.⁵⁶ I kapitlet Sveriges säkerhetspolitiska inriktning beskrivs ett av målen som att värna om befolkningens liv och hälsa. Detta är en strategisk inriktning och taktiska åtgärder för att kunna uppnå dessa nämns inte i texten.⁵⁷

I kapitlet om offensiva operationer mot en irreguljär motståndare rekommenderar doktrinen att ta initiativet från en motståndare genom befolkningskydd och säkerhet i de områden där lokalbefolkningen uppehåller sig.⁵⁸

I kapitlet om operativa ansatser identifieras att slagfältet inte är ett tomt rum utan oftast ett befolkat samhälle. Detta innebär att både nationellt och internationellt kommer striden att kunna ske bland befolkningen. Det blir därför viktigt att analysera och förstå det som kallas den mänskliga terrängen. Detta förhållande skall beaktas så att civila kan skyddas och stöd till befolkningen vidmakthålls.⁵⁹

Befolkning är något som nämns vid ett flertal tillfällen i MSD16. Dock ligger fokus på åtgärder för att skydda befolkningen och att vinna deras förtroende. Det nämns inte i MSD16 hur nätverk skall byggas upp eller hur tvångsåtgärder skall genomföras mot lokalbefolkningen. Det som nämns är skydd av lokalbefolkningen. Det värde som tilldelas blir därför: **Överensstämmer bristfälligt**

---

⁵⁶ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin – MSD16*: Försvarsmakten, Stockholm, 2016, sid. 7

⁵⁷ Ibid, s. 41

⁵⁸ Ibid, s. 45

⁵⁹ Ibid, s. 47

Offensiva operationer

I kapitlet om militärstrategisk balans nämner MSD16 hur offensivt agerande mot en irreguljär motståndare kan ta sig i uttryck. Den effektiva verkan mot en irreguljär motståndare är riktade offensiva operationer. Detta innebär också att det behövs en balans mellan offensiva, defensiva och stabiliserande agerande.⁶⁰ Genom att hitta denna balans kan en kulmination av konflikten förebyggas och det yttersta målet att lösa konflikten nås enklare. Samma kapitel nämner också att vid verkan mot en irreguljär motståndare kan det offensiva agerandet uttrycka sig i att etablera närvaro i operationsområdet. Samt att ta tillbaka initiativet från insurgenterna avseende befolkningsskydd och säkerhet, minska insurgenternas rörelsefrihet och genomföra punktinsatser mot insurgenternas kritiska sårbarheter.⁶¹

De beskrivningar om offensiva operationer som finns i MSD16 är kortfattade men det innefattar en del viktiga delar. Nyttjande av en balans mellan offensiva, defensiva och stabiliserande åtgärder påvisar att doktrinen har förståelse och spårbarhet finns till teorin. Beskrivningar som finns är korta men kärnfulla detta innebär att värdet som tilldelas blir:

Överensstämmen företrädesvis

Psykologiska operationer

I kapitlet manöverkrigföring nämns psykologiska operationer, genom informationsoperationer blir de psykologiska operationerna ett verktyg för att kunna påverka ett operationsområde. Syftet blir att skapa önskade effekter på vilja, förståelse och förmåga hos insurgenterna.⁶² Informationsoperationernas främsta uppgift är att påverka data och information i operationsområdet detta i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för upprorsmakaren. Detta i sin tur kan leda till att andra operationer möjliggörs exempelvis en informationsoperation som sedan leder till en markoperation.⁶³

MSD16 beskriver inte psykologiska operationer djupare än på en operativ nivå. Den särskiljer inte specifikt hur psykologiska operationer skall genomföras i en irreguljär konflikt eller mot upprorsmotverkan. Det värdet som tilldelas blir således: **Överensstämmen Bristfälligt**

---

⁶⁰ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin – MSD16*: Försvarsmakten, Stockholm, 2016, s. 45

⁶¹ Ibid, s. 45

⁶² Ibid, s. 64

⁶³ Ibid, s. 64

Underrättelseförmåga

I kapitlet militär krigföringsförmåga beskriver doktrinen att inhämtning, bearbetning och analys av underrättelser är vitalt för beslutsfattare på strategisk och militärstrategisk nivå i syfte att underlätta för vidare åtgärder som skall vidtas.⁶⁴ Sedan beskrivs underrättelser i kapitlet militärstrategisk inriktning att vid en konflikt skall underrättelser skapa förvarning och möjlighet till att identifiera högvärdiga mål. Under kapitlet manöverkrigföring beskrivs vikten av att inhämta och analysera information om en potentiell irreguljär motståndare. Detta i syfte att möjliggöra lokal överlägsenhet och utnyttja styrkeförhållanden. En god underrättelseförmåga leder även till möjligheten att bryta upprorsmakarens nätverk. Samt bryta upp upprorsmakarens kamouflage från det övriga samhället.⁶⁵

MSD16 behandlar underrättelser utefter en strategisk nivå men inte ner på den taktiska nivån. Det beskrivs inte hur underrättelser skall nyttjas i en irreguljär konflikt. Det beskrivs inte heller vikten av att inhämta underrättelser på en personbaserad nivå vid irreguljära konflikter. Det värdet som därför kommer tilldelas blir: **Överensstämmer Bristfälligt**

Sammanfattning

Militärstrategisk doktrin 16 beskriver allomfattande Irreguljär krigföring och *Counterinsurgency*. Fokus ligger dock på att beskriva utefter strategisk nivå och inte taktisk. Det finns även ett fokus på det nationella försvaret av Sverige och inte på de internationella insatser som genomförs. De beskrivningarna av indikatorerna är kortfattade och inte särskilt beskrivna på djupet. Det totala värdet för MSD16 blir således: **Överensstämmer Bristfälligt**.

---

⁶⁴ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin – MSD16*: Försvarsmakten, Stockholm, 2016, s. 28

⁶⁵ *Ibid*, s. 61

Kategori / Indikator	Överensstämmer	Överensstämmer företrädesvis	Överensstämmer Bristfälligt	Överensstämmer Ej	Avhandlas Ej
Lokalbefolkningens Förtroende			X		
Offensiva Operationer		X			
Psykologiska Operationer			X		
Underrättelseförmåga			X		

Figur 2: Sammanfattning

4.2 Operativ Doktrin 14

Lokalbefolkningens förtroende

I kapitlet stabiliserande inriktning beskrivs hur konflikter förebyggs genom att nyttja olika stabiliserade metoder som ska förhindra eskalation eller normalisera det som händer i ett konfliktområde.⁶⁶ Under rubriken styrkor, beskriver doktrinen att truppernas sammansättning skall vara tillräckligt stark för att avskräcka det inblandade aktörerna. Samt att det skall ha förmågan att kunna bygga upp ett förtroende hos lokalbefolkningen.

Det skall även finnas en förmåga hos de egna trupperna att kunna skapa förutsättningar för att genomföra humanitära operationer, bistånd och annan nödvändig hjälp som kan behövas i konfliktområdet.⁶⁷

Utöver detta nämner inte doktrinen något mer om lokalbefolkning kopplat till irreguljära konflikter. Det värde som tilldelas blir således: **Överensstämmer Bristfälligt**

Offensiva operationer

Doktrinen beskriver endast offensivt agerande utifrån en reguljärförhållning och på en allmän nivå. Eftersom offensiva operationer inte beskrivs utifrån en irreguljär förhållning blir värdet som tilldelas:

Avhandlas Ej

⁶⁶ Försvarsmakten (2014) Operativ Doktrin (Stockholm: Högkvarteret), s. 65

⁶⁷ Ibid, s. 66

Psykologiska operationer

I doktrinen nämns inte psykologiska operationer utan istället informationsoperationer. Doktrinen beskriver informationsoperationer utifrån en operativ nivå, där den integrerar, planerar, samordnar och leder informationsoperationerna.⁶⁸ Informationsoperationer skall även stödja staben med analys och värdering av informationsmiljön i konfliktområdet, där den exempelvis ska värdera önskade eller icke önskade fysiska eller kognitiva effekter.⁶⁹

Informationsoperationer skall planeras och samordnas för att kunna skapa önskade effekter på vilja, förståelse och förmåga. Det yttersta syftet är att påverka motståndarens lednings- och beslutsprocesser samtidigt som det egna skall skyddas.⁷⁰

Det är dessa beskrivningar som återfinns i doktrinen om informationsoperationer. En punkt som saknas är befolkningen och hur informationsoperationer skall riktas mot civilbefolkningen. Det värde som tilldelas blir: **Överensstämmer Bristfälligt**

Underrättelseförmåga

Doktrinen beskriver underrättelser vid flera tillfällen i texten. Doktrinen går dock ej in på detaljnivå eller beskriver underrättelseförmåga kopplat till Counterinsurgency. Underrättelser förklaras på en allmän nivå i första kapitlet under rubriken säkerhetstjänst, detta beskrivs dock endast på operativ nivå.

Fokus ligger på underrättelsecykeln vilket är planering, inhämtning, bearbetning och delgivning.⁷¹ Doktrinen beskriver sedan underrättelser kopplat till respektive stridskraft och även inom specialförbanden med fokus på förmågorna som respektive stridskraft har.

Doktrinen beskriver underrättelser endast utifrån operativ nivå och inte taktisk nivå. Beskrivningarna riktar sig inte mot irreguljära konflikter och går heller inte ner på detaljnivå. Därför blir värdet som tilldelas: **Överensstämmer Ej**

---

⁶⁸ Försvarsmakten (2014) Operativ Doktrin (Stockholm: Högkvarteret, s. 33

⁶⁹ Ibid, s. 32

⁷⁰ Ibid, s. 33

⁷¹ Ibid, s. 25

Sammanfattning

Doktrinen beskriver nästan ingenting om irreguljära konflikter eller counterinsurgency. Fokus i doktrinen ligger på reguljära konflikter. Den variabel som fick högst värde var psykologiska operationer vilket blev överensstämmer bristfälligt. Därav kommer det totala värdet för Operativ doktrinen bli: **Överensstämmer Ej**.

Kategori	Överensstämmer	Överensstämmer företrädesvis	Överensstämmer Bristfälligt	Överensstämmer Ej	Avhandlas Ej
Indikator					
Lokalbefolkningens Förtroende			X		
Offensiva Operationer					X
Psykologiska Operationer			X		
Underrättelse- förmåga				X	

Figur 3: Sammanfattning

4.3 Arméreglemente taktik 13

Lokalbefolkningens förtroende

Under kapitlet civilbefolkning och andra aktörer beskriver att befolkningen är en naturlig del av operationsmiljön. Reglementet beskriver även vikten av att göra en analys av lokalbefolkningen i det konfliktområde som verkas inom. Detta då det kan finnas olika behov hos lokalbefolkningen.⁷² Sedan påpekas också vikten av att vinna lokalbefolkningens förtroende. Detta är viktigt då det ökar skyddet för de egna stridskrafterna samt möjliggör tillgång till information. Denna information kan nyttjas som underlag vid offensivt agerande mot en motståndare eller annan aktör.⁷³

⁷² Försvarsmakten (2013) *Armé reglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 32

⁷³ Ibid, s. 33

I kapitlet Strid mot irreguljärt uppträdande motståndare, beskriver reglementet vikten av att gruppera delar av det egna förbandet i främre operationsbaser.

Dessa baser skall nyttjas dels för att främja vardagskontakter med lokalbefolkningen. Genom att etablera närvaro så ökar vår förmåga att kunna influera lokalbefolkningen. Det är även viktigt att visa lokalbefolkningen en god styrketillväxt vilket leder till att våran trovärdighet ökar.⁷⁴

Även i kapitlet om stabiliserande metoder, beskriver reglementet att vid en konflikt mot en irreguljär motståndare är ett av de främsta syftena att skydda lokalbefolkningen, samt att möjliggöra för den civila administrationen att fortsätta fungera. Genom närvaro minskas möjligheten för motståndaren att kunna påverka lokalbefolkningen.⁷⁵

Reglementet beskriver ner på taktisk nivå hur lokalbefolkningen skall kontrolleras och skyddas mot en irreguljär motståndare. Det beskrivs även vikten av bistånd till lokalbefolkningen. Detta gör att det värde som tilldelas blir: **Överensstämmen**

Offensiva operationer

I kapitlet civilbefolkning och andra aktörer beskriver reglementet vikten av att vinna civilbefolkningens förtroende.

Detta förtroende kan öka skyddet för egna stridskrafter och möjliggöra tillgången till information som kan nyttjas som underlag vid ett offensivt agerande mot en motståndare.⁷⁶

I kapitlet strid mot irreguljär motståndare, beskriver reglementet att förmåga till samordning av eld och rörelse tillsammans med god observation och förmåga till precisionsbekämpning skapar fördelaktiga situationer där motståndaren kan utmanövreras och nedkämpas.⁷⁷ Det beskrivs också vikten av att begränsa motståndarens utbredning i området. Detta kan göras genom att vid något skede i markoperationen nedkämpa motståndarens väpnade delar.⁷⁸

---

⁷⁴ Försvarsmakten (2013) *Arméreglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 67

⁷⁵ Ibid, s. 94–95

⁷⁶ Ibid, s. 33

⁷⁷ Ibid, s. 66

⁷⁸ Ibid, s. 67

I kapitlet stabiliserande metoder, beskriver reglementet sökoperationer. Syftet med dessa sökoperationer är att skapa en stabil situation i konfliktområdet genom att begränsa motståndarens rörelse och handlingsfrihet.⁷⁹

Reglementet beskriver i stort vad som efterfrågas i kopplat till offensiva operationer. Dock ligger fokus inte så mycket på irreguljära konflikter utan snarare reguljära konflikter. Därav blir värdet som tilldelas: **Överensstämmen företrädesvis**

Psykologiska operationer

I reglementet återfinns ett kapitel om informationsoperationer. I detta kapitel beskrivs informationsoperationer som en samordnad verksamhet som genomförs i syfte att påverka en motståndares beslut. Genom att påverka beslutsfattare, information och informationsbaserade processer samt system kan detta uppnås.⁸⁰ Vid operationer utomlands är lokalbefolkningens inställning till våra förband avgörande, denna inställning kan vi aktivt påverka genom att genomföra psykologiska operationer. De psykologiska operationerna genomförs mot godkända målgrupper, som motståndarens militära chefer och förband. Detta kan uppnås genom budskap som riktas direkt till målgrupperna eller indirekt via andra målgrupper eller aktörer i konfliktområdet. Det krävs en omfattande kunskap om målgrupperna för att kunna genomföra lyckade psykologiska operationer gentemot denne.⁸¹

I kapitlet markoperationer med stabiliserande inriktning beskrivs informationsoperationer som vitalt för att kunna öka lokalbefolkningens förståelse och deras stöd för vår verksamhet.⁸²

I reglementet beskrivs psykologiska operationer i detalj och även på en taktisknivå. Reglementet väljer att benämna det som informationsoperationer men det är samma sak om man utgår från teorin. Därav blir värdet som tilldelas: **Överensstämmen**

Underrättelseförmåga

I kapitlet civilbefolkning och andra aktörer beskriver reglementet att vinna civilbefolkningens förtroende är avgörande för att kunna vinna striden. Civilbefolkningen besitter oftast information om motståndaren som kan vara till stor vikt vid beslutsfattande inför en operation.⁸³

---

⁷⁹ Försvarsmakten (2013) *Arméreglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 95

⁸⁰ Ibid, s. 124

⁸¹ Ibid, s. 124–125

⁸² Ibid, s. 159

⁸³ Ibid, s. 33

I kapitlet strid mot en irreguljär motståndare beskriver reglementet att det är viktigt att skapa sig en kunskap och förståelse för civilbefolkningens behov och rättsliga principer.

En god relation med civilbefolkningen är en förutsättning för att kunna begränsa motståndarens handlingsfrihet. Förband som skall strida mot en irreguljär motståndare bör tillföra fler underrättelseförband till sina enheter.⁸⁴

Reglementet beskriver även vikten av att upprätta främre operationsbaser. Dessa baser skall grupperas i närheten av bebyggelse. Dessa baser skall ge möjlighet till ett aktivt uppträdande i och utanför det område som kontrolleras från basen.⁸⁵

I kapitlet Stabiliserande metoder beskriver reglementet övervakningsoperationer. En sådan operation skall genomföras genom patrullering, fast spaning och fasta och rörliga vägspärrar. Det kan även innefatta bevakning och skydd av objekt, områden eller personer. Övervakningsoperationer bör utgå från främre operationsbaser.⁸⁶

I kapitlet markoperationer med stabiliserande inriktning beskriver reglementet att markoperationer skall inledas med underrättelseinhämtning. Detta i syfte att fastställa motståndarens gruppering, terrängen och civilläget i operationsområdet. Efter detta skall inhämtning av information riktas mot gränsområdet i syfte att minska motståndarens möjligheter till styrketillväxt från andra områden.⁸⁷

I reglementet beskrivs underrättelseförmåga till viss del i detalj men utgår i största del utifrån en reguljär konflikt. Beskrivningar om att underrättelseförband bör tillföras vid irreguljära konflikter nämns. Det beskrivs även att lokalisera en motståndares geografiska positioner är av vikt och att upprättande av nätverk är en framgångsfaktor. Detta gör att värdet som tilldelas blir: **Överensstämmar företrädesvis**

---

⁸⁴ Försvarsmakten (2013) *Arméreglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret), s. 67

⁸⁵ Ibid, s. 68

⁸⁶ Ibid, s. 94–95

⁸⁷ Ibid, s. 159–160

Sammanfattning

I reglementet återfinns beskrivningar av samtliga Indikatorer. Beskrivningarna går in på detaljnivå till viss del och det finns en spårbarhet till Counterinsurgency teorin. Irreguljära konflikter nämns också och har ett eget kapitel i reglementet. Det totala värdet som tilldelas Armé Reglemente 13 blir: **Överensstämmer företrädesvis**

Kategori / Indikator	Överensstämmer	Överensstämmer företrädesvis	Överensstämmer Bristfälligt	Överensstämmer Ej	Avhandlas Ej
Lokalbefolkningens Förtroende	X				
Offensiva Operationer		X			
Psykologiska Operationer	X				
Underrättelseförmåga		X			

Figur 4: Sammanfattning

4.4 Handbok strid mot irreguljär motståndare

Lokalbefolkningens förtroende

I kapitlet inledning återfinns beskrivningar om att bibehålla och vinna civilbefolkningens förtroende. Civilbefolkningens stöd är avgörande för att våra egna förband skall kunna uppnå målsättningar och syften som skall lösas i konfliktområdet. Genom att skydda civilbefolkningen, skapa säkerhet och möta deras behov kommer förtroende att öka. Samt att motståndarens inflytande hos civilbefolkningen minskar.⁸⁸

I kapitlet Civilbefolkning, beskriver handboken att civilbefolkningens förtroende och stöd är avgörande för konfliktens utgång både ur ett kortsiktigt och långsiktigt perspektiv. Befolkningen utgör en lika viktig eller viktigare komponent i insatsmiljön än terrängen.⁸⁹

Vår verksamhet på samtliga nivåer kan snabbt påverka förhållandet mellan vårt förband och civilbefolkningen.

⁸⁸ Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 2, 2013, s. 9

⁸⁹ Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 1, 2013, s 60

Det är därför viktigt att varje enskild soldat måste ha en förståelse för kulturen i området samt vårt förbands syfte och målsättningar. Enskilda handlingar kan i slutändan skapa globala effekter vilket kan påverka hela operationens utveckling.⁹⁰

För att kunna återbygga ett konfliktområde och vinna civilbefolkningens förtroende krävs ett samarbete mellan det militära styrkorna och bistånds och hjälporganisationer. Det militära insatserna som inledningsvis genomförs i ett konfliktområde skall vid ett senare skede skapa möjlighet för hjälporganisationer att kunna genomföra humanitära insatser i konfliktområdet.⁹¹

Handboken har tydliga beskrivningar om hur förtroende hos lokalbefolkningen skall byggas upp. Det finns tydliga spår från både Galula och Kilcullens teorier om COIN. Vikten av att nyttja humanitära insatser beskrivs tydligt. Att hela tiden arbeta nära lokalbefolkningen och visa att man är på plats och är där för att hjälpa beskrivs också i handboken. Detta gör att det värde som tilldelas blir: **Överensstämm**

Offensiva operationer

I kapitlet taktik beskriver handboken vikten av att besegra en irreguljär motståndare. Detta genomförs genom att påverka motståndarens vilja till fortsatt kamp. Det åtgärder som bör genomföras är fördelade över ett brett spektrum på politisk, strategisk, operativ och taktisk nivå. Detta uppnås genom att fokusera på motståndarens organisation och konfliktens bakomliggande faktorer. Det militära operationer blir således bara en del av lösning till konflikten.⁹²

I inledning i handboken beskrivs taktikanpassning till en irreguljär motståndare och att den taktikanpassning ett förband skulle nyttja mot en reguljär motståndare ej är användbar i irreguljära konflikter.⁹³

Det framgångsfaktorer som handboken lyfter fram som vitala för att kunna påverka en irreguljär motståndare är, skapa fördelaktiga förhandssituationer, en operativ underrättelsetjänst, ett offensivt oförutsägbart förhållningssätt och ett okonventionellt uppträdande med kontinuerlig taktik och teknikanpassning.⁹⁴

---

⁹⁰ Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 1, 2013, s. 60

⁹¹ Ibid, s. 61

⁹² Ibid s. 71

⁹³ Ibid, s. 9

⁹⁴ Ibid, s. 8–9

Utifrån dessa framgångsfaktorer kan tre stycken kopplas till offensiva operationer utifrån COIN teorin. Syftet med dessa framgångsfaktorer blir att kunna ta sig innanför motståndarens beslutcykel och således skapa fördelaktiga förhandssituationer. Samt att våra egna förband väljer var och när striderna skall utkämpas och där motståndaren tvingas till att parera.⁹⁵

Utifrån handbokens beskrivningar om offensiva operationer eller som handboken väljer att kalla det offensivt agerande. Finns det tydliga spår tillbaka till Galulas och Kilcullens teorier om COIN. Det som saknas är att slutresultatet skall bli att motståndarens enda handlingsalternativ blir att kapitulera. Därav blir värdet som tilldelas: **Överensstämmer företrädesvis**

Psykologiska operationer

I kapitlet taktik beskriver handboken förebyggande och förhindrande åtgärder. Dessa åtgärder bygger på att kunna förutse motståndarens kommande verksamhet och på så sätt ta sig innanför dennes beslutcykel. Vilket i sin tur kommer leda till att motståndarens vilja och förmåga påverkas. Det förebyggande åtgärderna inleds med att identifiera motståndarsystemet och sedan nyttja direkt eller indirekt bekämpning mot denne med fysiska och psykologiska medel och metoder.⁹⁶

Några av dessa förebyggande och förhindrande åtgärder kan vara: motverka, förebygga, förhindra effekten av motståndarens informationsoperationer. Att våra förband vinner civilbefolkningens stöd. Minimera motståndarens legitimitet. Samt att skapa ett förtroende hos civilbefolkningen så dom vågar ange motståndarens verksamhet, uppehållsplatser och vapengömmor.⁹⁷

Det flesta av dessa åtgärder bygger på att civilbefolkningen har vårt förtroende och vill stötta våra förband i konflikten. Därför väljer handboken att dela in civilbefolkningen i tre kategorier med tre olika målsättningar.

Kategori ett: Det som är neutrala

Kategori två: Det som stödjer våra förband

Kategori tre: Det som stödjer motståndaren

---

⁹⁵ Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 1, 2013, s. 9

⁹⁶ Ibid, s. 74–75

⁹⁷ Ibid, s. 75

Det åtgärder som skall vidtas mot dessa kategorier beror på vilken man anser att just den delen av civilbefolkningen tillhör. Det stödjer motståndaren bör påverkas på ett sätt som gör att deras syn på motståndaren försämras och väljer att byta sida och stödja våra förband istället.⁹⁸

Utifrån handbokens beskrivning om psykologiska operationer återfinns flera likheter med Galulas och Kilcullens teorier om COIN. Handboken nämner att påverkan skall ske mot lokalbefolkningen så att denne stödjer våra förband. Samt att motståndarens påverkas negativt genom att få mindre inflyttande i konfliktområdet.

Detta innebär att det värde som tilldelas blir: **Överensstämmen**

Underrättelseförmåga

I kapitlet underrättelser beskrivs underrättelsearbetet i irreguljära konflikter som komplext och omfattande. Det kan ta lång tid innan konfliktområdets normalbild och korrekta lägesuppfattning blir tydlig.⁹⁹

En god underrättelseförmåga på kompaninivå beskrivs i handboken som avgörande för att kunna få ut så bra underrättelser som möjligt. Det är kompaniets underrättelsefunktion som blir länken vidare upp till bataljonen. Detta måste fungera om förbandet skall kunna genomföra underrättelsedrivna operationer och ha en fungerande informationsinhämtning. Inhämtning genomförs genom inhämtning direkt mot motståndaren, civilbefolkningen eller andra hjälporganisationer som finns på plats. Det är även viktigt att tillföra underrättelsepersonal till kompanierna om detta saknas.¹⁰⁰

Enligt handboken är det av stor betydelse att soldater och chefer måste kontinuerligt oberoende av nivå kunna bedöma situationer och identifiera en motståndares möjligheter och svagheter. Detta innebär att samtliga inom förbandet behöver ha rätt utbildning inför insatsen.¹⁰¹

Handboken beskriver att hög närvaro, kontinuerlig inhämtning och aktivt stabsarbete är framgångsfaktorer för att kunna upprätthålla en god lägesuppfattning, upptäcka avvikelser i normalbilderna samt att kunna identifiera och lokalisera motståndarens organisation, nyckelpersoner och nätverk.¹⁰²

---

⁹⁸ Försvarsmakten, *Strid mot irreguljär motståndare*, del 1, 2013, s. 75

⁹⁹ Ibid, s. 86

¹⁰⁰ Ibid, s. 86

¹⁰¹ Ibid, s. 91

¹⁰² Ibid, s. 86

Utifrån handbokens beskrivningar om underrättelseförmåga i en irreguljär konflikt kan flera likheter identifieras med Galulas och Kilcullens teori om COIN. Det är viktigt att kompanierna har en god förmåga till underrättelsearbete och att detta bör tillföras innan insatsen påbörjas. Tillse att utbilda samtliga soldater och chefer i underrättelsetjänst. Samt att genom underrättelsearbetet kunna lokalisera motståndarens geografiska positioner och nyckelpersoner. Detta innebär att det värde som tilldelas blir: **Överensstämmer**

Sammanfattning

I handboken återfinns beskrivningar av samtliga fyra indikatorer som lyfts fram ur teorin. Tre av fyra indikatorer överensstämmer med teorin och en överensstämmer företrädesvis. Detta innebär att det totala värdet för handboken blir: **Överensstämmer företrädesvis**

Kategori	Överensstämmer	Överensstämmer företrädesvis	Överensstämmer Bristfälligt	Överensstämmer Ej	Avhandlas Ej
Indikator					
Lokalbefolkningens Förtroende	X				
Offensiva Operationer		X			
Psykologiska Operationer	X				
Underrättelse- förmåga	X				

Figur 5: Sammanfattning

5 Resultat

5.1 Resultatbeskrivning

Utifrån analysen av det fyra försvarsmakts normativa dokumenten har analysen visat att samtliga har innehållit beskrivningar från Galulas och Kilcullens teorier om COIN. Det som identifierats är att det är en stor variation mellan dokumenten. I militärstrategisk doktrin 16 återfinns beskrivningar av samtliga fyra indikatorer dock inte på en detaljnivå vilket gör att det blir svårt att få en tydlig bild av hur väl doktrinen kan härledas till teorierna om COIN.

I Operativ doktrin 14 återfinns beskrivningar av tre av de fyra indikatorerna dock inte på en detaljnivå. En av indikatorerna avhandlas inte alls i doktrinen och en annan avhandlas men stämmer inte överens med teorin. Detta gör att det blir svårt att kunna härleda Galula och Kilcullens teorier till doktrinen mer än att den nämner tre av de fyra indikatorerna och ger kortare beskrivningar av dessa.

I Arméreglemente taktik 13 finns tydligare härledning till Galulas och Kilcullens teorier utifrån detaljrika beskrivningar av indikatorerna.

I Handbok strid mot irreguljärmotståndare återfinns också detaljrika och tydliga beskrivningar av samtliga fyra indikatorer. Det är tydligt att försvarsmakten har tagit inspiration från både Galulas och Kilcullens teorier om COIN när man producerat handboken.

Lokalbefolkningens förtroende, som var den första indikatorn, återfanns det beskrivningar om i samtliga fyra dokument. Dessa beskrivningar varierade i detaljnivå från inte så detaljrika till nästan identiska med Galula och Kilcullens teorier. I Militär strategisk doktrin 16 och Operativ doktrin 14 var beskrivningarna bristfälliga det nämndes skydd av lokalbefolkningen och att förtroende måste byggas med civilbefolkningen men det saknades en tydlig anknytning till Galula och Kilcullen teorier. Däremot i Arméreglemente taktik 13 och Handbok Strid mot irreguljär motståndare stämde beskrivningarna helt överens med teorierna.

Offensiva operationer, som var den andra indikatorn, återfanns det beskrivningar om samtliga dokument förutom Operativ doktrin 14 som inte avhandlar begreppet. I det övriga tre dokumenten överensstämde indikatorerna företrädesvis med teorierna. Beskrivning av detaljnivå var varierande mellan dokumenten men samtliga tre beskrevs nästan helt enligt teorin samt att ett antal begrepp återfanns och likheter kan identifieras avseende innebörden enligt teorin. I Militär strategisk doktrin 16 beskrevs att den effektiva verkan mot en irreguljär motståndare sker genom offensiva operationer.

I Arméreglemente taktik 14 beskrivs sökoperationer, syftet med dessa sökoperationer är att skapa en stabil situation i konfliktområdet genom att begränsa motståndarens rörelse och handlingsfrihet. I Handbok strid mot irreguljär motståndare beskriver att taktik anpassning till motståndaren i konfliktområdet är viktigt i syfte att kunna ta sig innanför dennes beslutscykel.

Psykologiska operationer, som var den tredje indikatorn, återfanns beskrivningar om i samtliga dokument. I både Militär strategisk doktrin 16 och Operativ doktrin 14 benämns inte psykologiska operationer utan det nämns som informationsoperationer. Båda dokumentens beskrivningar om informationsoperationer har viss förankring kopplat till teorierna om COIN. Det nämns att lokalbefolkningen skall påverkas så att förtroendet till våra förband ökar och motståndarens inflyttande minskar. I Arméreglemente taktik14 och Handbok strid mot irreguljär motståndare överensstämmer beskrivningen av psykologiska operationer helt och det finns en god förankring till teorierna. Det beskrivs i detalj vilka tillvägagångsätt som kan nyttjas för att vinna förtroende hos lokalbefolkningen samt hur motståndaren kan påverkas.

Underrättelseförmåga, som var den fjärde indikatorn, återfanns beskrivningar om i samtliga dokument. I Militär strategisk doktrin 16 beskrivs underrättelser men inte på en detaljnivå som gör att en tydlig förankring finns till teorin om COIN. Det saknas riktlinjer för hur personbaserade underrättelser skall nyttjas i irreguljära konflikter. I Operativ doktrin 14 beskrivs underrättelser men det finns ingen förankring kopplat till teorierna om COIN. I Arméreglemente 14 beskrivs underrättelser med en förankring till teorierna om COIN. Det beskrivs vikten av att tillföra underrättelseresurser inför en insats och att utbildning av personal är viktig. Dock utgår många av beskrivningarna utifrån en reguljär konflikt. I handbok strid mot irreguljär motståndare har beskrivningarna om underrättelser en god förankring till teorierna om COIN. Det är beskrivet på detaljnivå hur underrättelseförbanden skall nyttja under insatsen och vikten av att ha en god underrättelseförmåga ner på kompaninivå.

Sammanfattning

Det totala värdet för dokumenten som tilldelades respektive indikator blev således: Militär strategisk doktrin 16 (**Överensstämmer Bristfälligt**), Operativ doktrin 14 (**Överensstämmer Ej**), Armé reglemente 14 (**Överensstämmer Företrädesvis**), Handbok Strid mot irreguljär motståndare (**Överensstämmer Företrädesvis**).

5.2 Svar på frågeställning

Frågeställningen för uppsatsen var följande:

Hur har metoder för upprorsmotverkan i irreguljära konflikter integrerats i Försvarens normativa dokument utifrån Galula och Kilcullens teorier om COIN?

Utifrån indikatorerna Lokalbefolkningens förtroende, Offensiva operationer, psykologiska operationer och Underrättelseförmåga är beskrivningarna i doktrinerna i sin helhet bristfälliga. Detta är påtagligt kopplat till samtliga av indikatorerna, men den största skillnaden återfinns i variabeln Offensiva operationer som överensstämmer bristfälligt i militärstrategisk doktrin men avhandlas ej i operativ doktrinen. Indikatorerna beskrevs kortfattat och inte på en särskilt djup detaljnivå. De beskrivningar som fanns var på en strategisk och operativ nivå men det var bristfälliga utifrån COIN teorierna.

I Arméreglemente taktik och Handbok strid mot irreguljär motståndare var beskrivningarna mer detaljrika och det fanns en tydligare spårbarhet till COIN teorierna. Samtliga indikatorer beskrevs men på olika detaljnivåer. Lokalbefolkningens förtroende och psykologiska operationer beskrivningar överensstämde helt med COIN teorin i både armé reglementet och i handbok strid mot irreguljär motståndare. Offensiva operationer och underrättelseförmåga beskrivs i båda dokumenten men överensstämmer endast företrädesvis. Detta eftersom variabeln nästan beskrivs helt enligt teorin men det saknas fortfarande en hundra procentig koppling till COIN teorierna.

Samtliga av indikatorerna förutom offensiva operationer återfinns i samtliga av försvarens normativa dokument. Detta visar på att försvarens normativa dokument har integrerats till en viss del av Galula och Kilcullens teorier. Dock med en varierande detaljnivå på beskrivningarna av de fyra indikatorerna som representerar COIN-teorierna. En slutsats jag har dragit är att desto lägre ner i den hierarkiska ordningen av dokumenten desto tydligare är förankringen av teorierna.

6 Diskussion

6.1 Diskussion av undersökning

Resultatet av undersökningen är inte särskilt förvånande, eftersom att försvarsmakten under de senaste två decennierna haft ett stort fokus på ett insatsförsvar och haft personal insatt i irreguljära konflikter. Det två doktrinerna som undersöktes hade bristfälliga kopplingar till COIN-teorierna. Detta är dock inte särskilt förvånande då dessa dokumentens beskrivningar skall ligga på en strategisk nivå och inte behöver vara speciellt detaljrika utan snarare mer övergripande. Beskrivningarna i reglementet och handboken var betydligt mer detaljrika och spårbarheten till COIN-teorierna var påtaglig. Det återfanns flera beskrivningar som nästintill var direkt tagna från både Galulas och Kilcullens teorier om COIN. Att handbok strid mot irreguljär motståndare skulle ha en tydlig spårbarhet till COIN-teorierna var inte något som var förvånade. Dock att armé reglementet hade detaljrika beskrivningar om irreguljära konflikter och COIN operationer var för författaren förvånande. Förklaringen till detta kan vara att Armé reglemente taktik är framtagen 2013 och då var fortfarande ett insatsförsvar i fokus.

Operativdoktrinen var det dokument där en av de fyra indikatorerna ej avhandlades. Detta skulle kunna förklaras genom den omställningen som skede i och med försvarsbeslut 2009 där inriktningen var ett mer nationellt fokus på försvaret. Beskrivningar som återfanns i dokumentet var mer fokuserade mot en reguljär konflikt i och omkring Sveriges närområde.

Utifrån resultatet har det identifierats att försvarsmaktens normativa dokument har en varierande dominans av COIN teori. Båda doktrinerna som ligger på en strategisk och operativ nivå har bristfällig förankring till COIN teorin. Detta är dock inte förvånande då dessa dokument har ett tydlig fokus på det nationella försvaret av Sverige. Dokumentens uppgifter är inte att ha detaljrika beskrivningar vilket kan vara en annan förklaring till att beskrivningarna var bristfälliga.

Försvarsmakten deltar fortfarande i internationella insatser i både Afghanistan, Irak och Mali. Det är därför viktigt att försvarsmaktens normativa dokument inte blir för nationellt fokuserade. Det lärdomar som försvarsmakten tagit från dessa och tidigare irreguljära konflikter bör därför bibehållas genom att skapa dokument med beskrivningar på både strategisk, operativ och taktisk nivå. I armé reglementet och i handbok strid mot irreguljärmotståndare återfinns detaljrika beskrivningar på en taktisk nivå. Detta är bra och dessa två dokument skulle kunna användas vid utbildningen inför en insats i exempelvis: Mali.

Det är även viktigt att till framtiden tillse att dessa dokument revideras och att nya erfarenheter som uppenbaras i insatsområden läggs till. Genom att göra detta kommer försvarsmakten kunna genomföra irreguljära operationer på ett mer effektivt och säkert sätt.

Lokalbefolkningen och psykologiska operationer beskrevs utifrån COIN teorierna i samtliga av dokumenten. I armé reglementet och i handbok strid mot irreguljär motståndare överensstämde beskrivningarna helt efter COIN teorierna. Detta visar också på att försvarsmakten har en god kunskapsbas för att kunna genomföra COIN operationer och verka inom irreguljära konflikter.

Samtliga av dokumenten innehåller beskrivningar av samtliga indikatorer förutom operativ doktrinen som ej avhandlar offensiva operationer. I dokumenten finns det en stor variation av beskrivningarna av de fyra indikatorerna. Detta beror troligtvis på de olika utformningarna som dokumenten har. I militär strategisk doktrin och operativ doktrinen så är beskrivningarna övergripande och anledningen till detta är att dessa dokument är doktriner. I arméreglemente taktik som är ett övergripande dokument för taktiken inom armén så är beskrivningarna mer detaljerade och det finns en tydligare spårbarhet till COIN teorierna. I handbok strid mot irreguljär motståndare beskrivs också indikatorerna med en hög detaljnivå och det finns tydliga kopplingar till COIN teorierna.

Orsaken till detta är troligtvis att beskrivningarna är på lägsta taktiknivå av de dokument som har undersökts. Sammantaget finns beskrivningar av indikatorerna förutom offensiva operationer i samtliga dokument men med olika fokus och på en varierande detaljnivå.

Det fanns en rödtråd kopplat till den hierarkiska ordningen mellan dokumenten. Ordningen som finns är först militär strategisk doktrin, operativ doktrin, armé reglemente och handbok irreguljär motståndare. militärstrategisk doktrin och operativ doktrin beskrev COIN och irreguljär krigföring mer övergripande medan armé reglementet och handbok strid mot irreguljär motståndare hade mer detaljrika beskrivningar. Undantaget blev beskrivningarna av offensiva operationer i operativ doktrinen som ej avhandlas men avhandlades i den militärstrategiska doktrinen.

Yrkesrelevansen kopplat till uppsatsen är att det finns en tydlig teoriförankring till Galula och Kilcullens teorier om COIN. Detta innebär att försvarsmaktens normativa dokument kan nyttjas som styrande vid irreguljära konflikter. En annan aspekt som identifierats är att de erfarenheter som dragits och skrivits i dokumenten koppla till COIN bör förvaltas och bibehållas även i kommande doktriner, reglementen och handböcker. Även fast försvarsmaktens inriktningar ändras.

6.2 Förslag till vidare forskning

Framtida forskning hade kunnat undersöka hur relevant COIN-teorin utifrån Galula och Kilcullen är kopplat till omvärldens hotbild med hybridkrigföring som växt fram som den moderna typen av krigföring. Hur mycket bör egentligen våra försvarsmakts normativa dokument speglas av COIN, kopplat till det nationella fokus försvarsmakten växlade om till efter försvarsbeslut 2009. Försvarsmakten bör kanske ta fram ett försvarsmakts normativt dokument som helt inriktar sig på COIN och irreguljära konflikter på en strategisk, operativ och taktisk nivå. Då det idag endast finns en handbok som har beskrivningar om strid mot irreguljär motståndare.

7 Litteratur och referensförteckning

7.1 Litteratur

Esaiasson, Peter, *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5 uppl.

Galula, David, *Counterinsurgency warfare: Theory and Practice*, Praeger Security International, Westport, CT, 2006

Johannessen, Asbjørn & Tuft, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003.

Kilcullen, David, *Counterinsurgency*, Hurst, London, 2010

Rid, Thomas & Keaney, Thomas (2010), *Understanding Counterinsurgency: Doctrine, operations and challenges* (NY.: Routledge)

Thurén, Torsten, *Källkritik*, 3. rev. och omarb., uppl, Liber, Stockholm, 2013

7.2 Artiklar och övriga källor

Försvarmakten (2011), *Militärstrategisk Doktrin* (Stockholm: Högkvarteret)

Försvarmakten (2013) *Arméreglemente: Taktik* (Stockholm: Högkvarteret)

Försvarmakten, *Handbok Strid mot irreguljär motståndare – H SMIM*, 2013

Försvarmakten (2014) *Operativ Doktrin* (Stockholm: Högkvarteret)

Försvarmakten, *Militärstrategisk doktrin – MSD16*: Försvarmakten, Stockholm, 2016,

Paul, Christopher m.fl. (2013), *Paths to Victory: Detailed Insurgency Case Studies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation)

Paul, Christopher m.fl. (2013), *Paths to Victory: Lessons from modern insurgencies*, (Santa Monica CA.: RAND Corporation)

US Army (2009) FM 3–24.2 *Tactics In Counterinsurgency* (Washington, DC.: Headquarters Department Of The Army),

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Normativ> Hämtad 2019-03-21

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/forsvarspolitisk-inriktning-2016-2020/>

Hämtad 2019-03-28

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/insurgent> Hämtad 2019-04-08